

Input Kamerdebat Warmtevisie

Het is positief dat de Minister in zijn warmtevisie de totstandkoming van de warmtevoorziening in Nederland verder wil versnellen met concrete maatregelen. Voor de toekomst van de glastuinbouwsector is het cruciaal dat naast aardgas alternatieven voor de warmtevoorziening tot wasdom komen.

Voor de glastuinbouwsector gelden de volgende hoofdpunten bij de (door)ontwikkeling en verduurzaming van de warmtevoorziening:

- Realisatie van grootschalige restwarmte projecten;
- Uitvoering energiebesparingsplan Het Nieuwe Telen;
- Ontwikkeling van Power to Heat;
- Flexibele toepassing WKK;
- Uitvoering versnellingsplan geothermie.

REALISATIE GROOTSCHALIGE RESTWARMTEPROJECTEN

Open net principe en businesscase

LTO Glaskracht Nederland deelt de mening van de Minister dat de voorziening van aardgas naar de toekomst zal afnemen met prijsstijgingen tot gevolg.

LTO Glaskracht Nederland is groot voorstander van het 'open net' principe dat ook door de Minister wordt genoemd in de visie. Door de warmtelevering onder te brengen in een marktsysteem met vraag en aanbod wordt het mogelijk om de warmtemarkt te integreren met de gas- en elektriciteitsmarkt. We zijn het met de Minister eens dat dit optimale kansen voor het realiseren van positieve businesscases en voorzieningszekerheid.

In de visie wordt vaak gerefereerd aan het NMDA principe en mogelijkheden om gasnetten volledig te vervangen door warmtenetten. In onze visie biedt de ontwikkeling van de warmtevoorziening vooral de kans om uitbreiding en vervanging van gasnetten achterwege te laten. Het bestaande gasnet kan vanuit het 'open net' principe echter nog lange tijd mee als onderdeel van de marktintegratie met warmte en elektriciteit. Bij het ontwikkelen van een rekenmodel voor de businesscase sluit LTO Glaskracht Nederland zich dan ook aan bij de aankondiging van de Minister dat nieuwe marktmodellen bekeken gaan worden die warmte een gelijkwaardige positie geeft naast aardgas en elektriciteit.

Het NMDA principe hoeft dan alleen te gelden wanneer warmtevoorziening de enige vorm van energievoorziening is (dus zonder arbitrage mogelijkheid op elektriciteit of gas).

Wegnemen belemmering capaciteitskosten gastransport

LTO Glaskracht Nederland is blij met de toezegging van de Minister om belemmeringen in wet- en regelgeving die de ontwikkeling van de duurzame warmtevoorziening beperkt aan te pakken.

De gasvoorziening krijgt steeds meer de functie van backup voorziening bij de ontwikkeling van een grootschalig warmtenet. De tariefstructuur voor gastransport levert bij deze ontwikkeling relatief een steeds grotere kostenpost op omdat deze is gebaseerd op de capaciteit van de gasvraag en niet het volume. De gascapaciteitskosten zijn een potentiële belemmering voor de (door)ontwikkeling van restwarmtelevering. In de huidige systematiek wordt de tariefstructuur gebaseerd op een zo vlak mogelijke afname van aardgas waarbij het afvlakken van afnamepieken centraal stond. Dit is een efficiënt systeem zolang gasverbruik de basis is voor de warmtevoorziening. In de nieuwe situatie waarin de basisvoorziening uit andere warmtebronnen komt en gas de aanvulling in piekmomenten verzorgt ontstaat een omgekeerde situatie. Dit vraagt om herziening van de tariefstructuur voor gas-

transport waarmee de transitie naar (duurzame) warmteconcepten niet wordt belemmerd maar bevorderd.

ENERGIEBESPARINGSPLAN HET NIEUWE TELEN

Terecht hecht de Minister grote waarde aan energiebesparing. Dit voorkomt de noodzaak om op de gasvoorziening te vervangen door (duurzame) warmte. LTO Glaskracht Nederland zet hier samen met het Ministerie via het programma Kas als Energiebron vol op in. Momenteel werpt het in gestarte versnellingsplan Het Nieuwe Telen haar vruchten af. Wij voorzien een energiebesparing richting 2020 die kan oplopen tot circa 10 PJ, wat meer dan 10% van de totale energievraag in de sector betreft.

Het versterken van het ondernemerschap om de potenties van energiebesparing te benutten is een belangrijke pijler van het project. Daarnaast is ook verder onderzoek en innovatie essentieel om tot verdere energiebesparing te komen, ook na 2020. Het is dan ook van belang het project Het Nieuwe Telen en het programma Kas als Energiebron voort te zetten en financieren.

ONTWIKKELING POWER TO HEAT

Met de Minister constateren wij dat het van steeds groter belang wordt om overschotten in de elektriciteitsproductie om te zetten naar warmte. De glastuinbouwsector heeft hierbij een ongekend reeds aanwezig potentieel van circa 1,75 miljoen m³ water opslag dat met elektriciteit kan worden opgewarmd met een trap van circa 60 graden Celsius. Met dit warme water kunnen de kassen op efficiënte wijze verwarmd worden. Traditioneel vindt de opwarming van dit water plaats met een gasgestookte ketel of WKK maar ombouw naar elektrisch verwarmen is technisch zeer eenvoudig en volgens LTO Glaskracht Nederland één van de goedkoopste opties om elektriciteit in warmte om te zetten. Hiermee wordt het gasverbruik aanzienlijk verminderd. Iedere keer dat alle buffers in de glastuinbouw worden gevuld betreft dit circa 15 miljoen m³ aardgas. De economische haalbaarheid van Power to Heat neemt toe nu in de elektriciteitsmarkt een ontwikkeling plaatsvindt naar steeds grotere volatiliteit in de prijsvorming. In periodes van lage prijzen (bij een productie overschot door een groot aanbod van wind en zon) kan het Power to Heat potentieel in de glastuinbouw ingezet worden en kan dit gezien worden als een omzetting van duurzame elektriciteit naar duurzame warmte.

Wegnemen belemmering peiktarief elektriciteitstransport

Een grote belemmering voor een haalbare businesscase betreft de kostprijs voor het netbeheer. Bij het onregelmatig en flexibel innemen van duurzame elektriciteit uit het net worden relatief hoge capaciteitskosten voor de elektriciteitspiek in rekening gebracht. Dit is een belemmering in de wet- en regelgeving die de potentie van Power to Heat in de glastuinbouw beperkt.

LTO Glaskracht Nederland is blij met de toezegging van de Minister om belemmeringen in wet- en regelgeving die de ontwikkeling van de duurzame warmtevoorziening beperkt aan te pakken.

De peiktarieven voor de transportkosten bij elektriciteitsinkoop vormen zo'n concrete belemmering. De tariefstructuur voor elektriciteitstransport stoelt volgens LTO Glaskracht Nederland op het systeem uit het verleden waarbij grote centrales dag in dag uit dezelfde productie realiseerden waarbij een zo gelijkmatig mogelijke afname door consumenten het meest gunstig was en beloond moest worden. In de toekomstige elektriciteitsproductie ontstaat de omgekeerde situatie. De productie gaat met steeds grotere pieken en dalen gepaard. Dit zou juist afnemers die deze pieken en dalen opvangen moeten belonen.

FLEXIBELE TOEPASSING WKK

Efficiënte WKK's voorzien voor een belangrijk deel in de warmtebehoefte van de glastuinbouwsector. Met de Minister stellen wij vast dat het economisch rendement van deze installaties onder druk staat maar dat WKK's die flexibel elektriciteit kunnen leveren de toekomst hebben. Zoals Power to Heat flexibel de overschotten aan productie van elektriciteit uit zon en wind kan opvangen, zo vangt flexibele WKK de tekorten aan productie op door meer elektriciteit te produceren op momenten van schaarste in de productie. Dit kan in de glastuinbouw nog verder aangevuld worden door de inkoop van elektriciteit voor belichting tijdelijk te staken bij productietekorten.

De glastuinbouwondernemers leveren al jaren met hun 3000 MW flexibel WKK vermogen een belangrijke bijdrage aan het opvangen van fluctuaties in de elektriciteitsproductie. Dit is een volledig geautomatiseerd en op de diverse marktplaatsten geïntegreerd proces. Op uurbasis kunnen de WKK's aangestuurd worden. Het is voor de verdere flexibiliseren van belang dat de Europese elektriciteitsmarkt zich ontwikkelt tot een volwaardige Intra Day Markt. In deze markt ontstaan prijsprikkels om momentane fluctuaties in de elektriciteitsproductie op te vangen. Het rendement van warmte voorziening door WKK installaties kan hierdoor weer verbeterd worden.

UITVOERING VERSNELLINGSPLAN GEOTHERMIE

Het is zeer positief dat de warmtevisie geothermie positioneert als een belangrijke duurzame warmtebron. De knelpunten die worden genoemd in de analyse van de Minister worden door de glastuinbouwsector erkend.

Geothermie is nog een innovatieve techniek. De gerealiseerde projecten leren nog veel en de techniek wordt nog steeds doorontwikkeld. De glastuinbouwsector ziet daarom graag dat Minister Kamp zich in eerste instantie inzet om de 'reguliere' geothermieprojecten (2000-3500 m diepte) te stimuleren met passende oplossingen voor de genoemde knelpunten op het gebied van financiering en kennisontwikkeling. De kennis die hierbij vrijkomt is ook van belang voor zeer diepe- en ultra diepe geothermie in de toekomst.

Tevens kan geothermie bij koppeling aan warmtenetten samen met Power to Heat op termijn zorgen voor de verduurzaming van de regionale warmtevoorziening.

Financieringsoplossingen

Hieronder zijn 2 mogelijke oplossingen voor de financiering van aardwarmteprojecten beschreven:

- Flexibel inzetten SDE+ regeling (budgetneutrale oplossing)
SDE+ beschikking voor een geothermieproject opknippen in een deel up-front investeringssubsidie, in ruil hiervoor minder lange looptijd reguliere SDE+ in de exploitatiefase.
- Bestaande MKB garantieregelingen zoals aanvullend Actieplan mkb-financiering en GL en GL+ benutten en/of geschikt maken voor warmteprojecten.

RNES garantieregeling aardwarmte

Deze regeling is in 2014 verlengd. Echter borgt deze garantieregeling het risico op geologisch misboren. De geothermiesector pleit ervoor deze regeling verder te verbreden en de regeling ook geschikt te maken voor het verzekeren tegen onvoorziene incidenten tijdens de exploitatiefase van een project.

Kennisagenda Aardwarmte

Naar aanleiding van de acties beschreven in het Versnellingsplan Aardwarmte heeft de glastuinbouwsector samen met het Rijk de Kennisagenda Aardwarmte eind 2014 opgesteld.

Dit is een samenvoeging van financiële middelen van het programma Kas als Energiebron (PPS Glastuinbouw) en het ministerie van EZ. Dit is een prima actie. De eerste onderzoeksvragen zijn begin 2015 uitgezet.